

RAPPORT GEODATARÅDETS HANDLINGSPLAN 2022

Aktivitet

Arbetsgrupp Geodatastöd i Agenda 2030 arbetet

**Arbetet lett av Anika Henriksson,
Lantmäteriet**

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
SAMMANFATTNING	3
1. INLEDNING OCH BAKGRUND	3
2. INTRESSETER	4
3. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	4
<i>Genomförande</i>	4
<i>Nyttor som vi genererat med arbetet</i>	6
4. FORTSATT ARBETE UNDER 2023	6

Sammanfattning

Arbetsgruppen har under 2022 haft ett extern fokus och har försökt möta aktörer som på olika sätt arbetar med Agenda 2030 och geodata med målsättning att omfatta den breda tematiska ansatsen i Agendan (socialt, ekonomiskt och miljömässigt). Målsättningen har varit att fånga upp behov och skapa en bild av hur man skulle kunna möta dessa och vad som behöver falla på plats för att åstadkomma detta. Resultatet har redovisats för Geodatarådet och Myndighetssamverkan Copernicus.

Under 2023 kommer gruppen arbeta för att Agenda 2030 införlivas i aktiviteter som drivs genom Geodatarådets handlingsplan. Målsättningen är att lyfta in resultaten och slutsatserna från gruppens arbete under 2021–2022 till berörda forum.

Arbetsgruppens aktiviteter kommer att planeras under början av 2023.

I. Inledning och bakgrund

Aktiviteten har genomförts inom ramen av Geodatarådets handlingsplan för året 2022.

Aktiviteten har sin grund i den nationella geodatastrategin som gäller för 2021-2025.

I den nationella geodatastrategin finns utpekade samhällsutmaningar med mål om vad som behöver göras. Vårt arbete med geodastöd i Agenda 2030-arbetet kan knytas till alla samhällsutmaningarna som finns omnämnda i strategin, dessa är ”Hållbar stadsutveckling”, ”Smart landsbygd”, ”Klimatanpassning” och ”Ett säkert och robust samhälle”. Därutöver bidrar arbetsgruppen till de uppsatta målen om en utvecklad samverkan, tillgängliga och användbara geodata samt det övergripande målet ”Geodata för ett hållbart samhälle”.

Arbetsgruppens sammansättning har ändrats över tid. Den leds av Lantmäteriet. Gruppen har under 2022 huvudsakligen utöver Lantmäteriet bestått av Rymdstyrelsen, Naturvårdsverket och Statistiska Centralbyrån.

Det långsiktiga målet med gruppens arbete kan sammanfattas i nedanstående punkter:

- För det nationella/internationella Agenda 2030-arbetet med uppföljning och åtgärder:
 - Identifiera behovet av geodastöd
 - Lämna goda exempel
- Identifiera indikatorer där bearbetning av geodata ingår direkt eller indirekt (påbörjat)

- Identifiera om de geodata som finns i dagsläget svarar upp mot behoven eller inte, vilka brister finns (påbörjat)
 - ”Bra exempel” (god försörjning/bra datakvalitet)
 - ”Dåliga exempel” (bristande försörjning/låg kvalitet)
- Lämna förslag på förbättringar, datakällor samt förutsättningar som kan bidra till ökat nyttjande av geodata för Agenda 2030
 - Vad kan akademien göra?
 - Vad kan dataproducerande myndigheter göra (På vilket sätt kan Geodatarådet bidra)?
 - Vad kan Myndighetssamverkan Copernicus göra?

Under 2021 arbetade gruppen med att vidga kunskapen om tillgängliga geodata för de 17 målen. Medverkande myndigheters verksamhetsområden blev ett naturligt fokus för arbetet. En viktig del i arbetet har varit att mötas och skapa en kunskapshöjning mellan olika professioner på myndigheterna och mellan olika myndigheter.

Under 2022 har arbetsgruppen haft ett tydligt fokus på workshopar med externa aktörer såsom myndigheter, länsstyrelser, kommuner och organisationer/företag inom området för att fånga upp behovsbilder och förslag på lösningar inom Agenda 2030 och geodataområdet.

2. Intressenter

Gruppens arbete har främst riktat sig mot nationella myndigheter, länsstyrelser och kommuner men även organisationer/företag inom området.

3. Tillvägagångssätt

GENOMFÖRANDE

Under 2022 har gruppen fokuserat på att genomföra två workshops med externa deltagare:

- Rymddata för Agenda 2030
- Agenda 2030 och bättre användning av geodata - gemensamma utmaningar och behov

Den första workshopen genomfördes i maj med deltagare både på plats och på länk. Frågeställningen vid den första workshopen var:

”Hur kan vi dra nytta av rymddata för uppföljning och genomförande av Agenda 2030:s mål?”

Dagen inleddes med inspirerande föredrag på förmiddagen för att under eftermiddagen övergå till workshoparbete. Workshop-delen genomfördes i mindre grupper som tittade på smärtor och glädje i arbete, dvs vad finns det för problemområden inom den egna verksamheten respektive vad fungerar väl redan idag. Fokus låg på tillgång till data, tillgänglighet, samverkan, förvaltning mm.

Följande behov fångades upp under dagen:

- Öppna data är positivt men inte alltid tillräckligt. Ökande datamängder skapar också problem med överblickbarhet och navigering.
- Behov av ökad kunskap kring hur befintliga data kan användas – datadrivet arbete kräver tillgång till rätt typ av kompetens
- Agenda 2030-arbetet har en bred tematik vilket är utmanande ur ett dataperspektiv
- Ökad interoperabilitet – behov av att kombinera/integrera datakällor. Detta är inte alltid möjligt på ett önskvärt sätt.
- Alla geografiska nivåer i samhället - mer data med "lokal" upplösning (gäller all data men miljörelaterad data nämns särskilt).
- Bättre dataflöden stat > kommun men också kommun > stat då kommunerna sitter på viss data som staten behöver för att kunna sammanställa/bearbeta och föra tillbaka till kommunerna.
- Resurseffektivitet - fler myndighetsgemensamma data- och infrastrukturlösningar – datainitiativ sker ofta okoordinerat vilket leder till dubbelarbete (samarbete och samfinansiering).
- Gemensam infrastruktur/plattform för rymddata med analysfärdiga data och samarbete kring gemensamma tjänster och produkter.
- Mer samarbete kring långsiktig förvaltning och finansiering av data.

Den andra workshopen genomförs i två delar. Den första delen hölls i oktober och var en halvdag bestående av inspirerande föredrag. Den andra delen genomförs den 6 december och blir ett tillfälle för deltagarna att arbeta tillsammans i en workshop där fokus är:

"Agenda 2030 och bättre användning av geodata - gemensamma utmaningar och behov"

Målsättningen är att lyfta in resultatet och de kunskaper och erfarenhet som erhållits från workshop 1 och ta steget vidare utifrån detta.

Workshopen den 6 december kommer att utgå ifrån ett övergripande mål:

"Data för uppföljning och genomförande av Agenda 2030s mål är tillgängliga och ändamålsenliga och beskriver alla geografiska nivåer i samhället, från lokalt till nationellt.

De täcker in den breda tematiska ansatsen i Agendan (socialt, ekonomiskt och miljömässigt).

Insamling och produktion av data sker på ett smart, resurseffektivt och samordnat sätt som gör att dubbelarbete kan undvikas. Genom att tanken om "dataekosystem" genomsyrar arbetet kan olika datakällor enkelt integreras och sammanvändas för att möta nya och förändrade behov av faktaunderlag."

Målet baseras på de behov som fångades upp under workshop 1 som genomfördes under våren.

Deltagarna kommer under workshopen den 6 dec att få arbeta sig bakåt för att komma fram till vad som krävs för att nå det målet, med hjälp av ”backcasting” teknik samt tre olika personas som är tänkt att vara ett stöd i arbetet. Deltagarna kan välja mellan följande personas:

- Konsult och tjänsteutvecklare på företag
- Agenda 2030 samordnare på Länsstyrelse eller kommun
- Geografisk informationshantering, stödjande funktion på statlig myndighet.

Målsättningen med workshopen är att deltagarna ska inspireras, delge sina behov och fundera tillsammans på lösningar. Tidigare workshop har visat på att ökat stöd behövs för att bredda och förenkla användningen av befintlig geodata men även att det finns behov av mer och bättre data för att täcka in den breda tematiska ansatsen i Agendan. Vi behöver även samordning kring produktion och långsiktig förvaltning av data. Workshopen fokuserar på hur vi tillsammans kan nå detta önskade tillstånd samt att försöka tydliggöra vad som då behöver falla på plats med målsättning att skapa en bild av möjliga vägar framåt.

Resultatet från genomförda workshops har redovisats för Geodatarådet och Myndighetssamverkan Copernicus.

NYTTOR SOM VI GENERERAT MED ARBETET

Gruppens arbete har bidragit till en ökad kännedom om hur geodata kan förbättra ett uppfyllande av Agenda 2030-arbetet. Vi har visat på användningsmöjligheter och ökat kunskapen både om datakällorna, deras möjligheter och om de behov av ny eller förbättrad datatillgång som finns inom Agenda 2030-arbetet. Gruppens arbete har bidragit till att lyfta fram att ökat stöd behövs för att bredda och förenkla användningen av befintlig geodata och det behövs ökad samordning kring produktion och långsiktig förvaltning av data. Vi har diskuterat hur vi tillsammans kan nå detta önskade tillstånd samt försökt att tydliggöra vad som då behöver falla på plats med målsättning att skapa en bild av möjliga vägar framåt.

4. Fortsatt arbete under 2023

Under 2023 kommer gruppen arbeta för att Agenda 2030 införlivas i aktiviteter som drivs genom Geodatarådets handlingsplan. Målsättningen är att lyfta in resultaten och slutsatserna från gruppens arbete under 2021–2022 till berörda forum och arbeta vidare med gemensamma aktiviteter. Att fortsatt driva arbete i en egen arbetsgrupp ger inte den bästa effekten. Agenda 2030 perspektivet skall tydligt genomsyra hela handlingsplanen. Att identifiera lämpliga aktiviteter behöver göras gemensamt med övriga arbetsgrupper

Arbetsgruppens aktiviteter kommer att planeras under början av 2023.